

Hydroterapie při rehabilitaci malých zvířat

Většina zvířat po ortopedickém a neurochirurgickém zákroku (operace vyhrzlých plotének, instability krční páteře atd.) vyžaduje nejen kvalitní technické provedení diagnostiky a následné operace, ale zvláště intenzivní pooperační péči. Tento fakt je téměř vždy přehlížen. Samotná operace činí jen cca 60% úspěšné léčby. Stejně jako u lidských pacientů ponecháváme operované psy a kočky tak dlouho na našem hospitalizačním oddělení, jak to vyžaduje jejich stav, zvláště co se týče bolestivosti, příjmu potravy, vyměšování atd. V první fázi tlumíme u operovaných pacientů bolest převážně medikamentózní cestou, z počátku velmi potentními analgetiky, posléze běžnými látkami proti bolesti. Zároveň u vybraných případů zahajujeme (pokud to dovoluje jejich kondice) první fyzioterapeutické kroky. Někdy je, hlavně při operacích kloubů, před zahájením jakékoliv fyzioterapie nutná poměrně dlouhá fáze klidového režimu (např. po operaci zkřížených vazů v koleni). Pak fyzioterapii zahajujeme s určitým zpožděním, jindy naopak zahajujeme první cviky několik málo dní po operaci (operace meziobratlových plotének). Klasický způsob rehabilitace vždy spočíval (pokud byla u zvířat aplikována vůbec!) v provádění určitých cviků, masáží, terapie teplem (infračerveným světlem), a chladem (ledování, studená voda), modernější metody zahrnují léčbu bolesti ultrazvukem, magneto- či elektrostimulací. Na základě pozorování u našich neurochirurgických pacientů, se v souvislosti s pooperační fyzioterapií zkracuje doba rekonvalescence o 50 - 75% (!) v porovnání s pacienty řešenými klasickým způsobem (klidový režim po operaci). Podobně tomu je v humánní medicíně, kde se proto zahajuje rehabilitace přímo po zákroku..

Dodnes nebyla v České Republice dostupná akvaterapie, ve smyslu plavání, chůze či jiných cviků ve vodě. Některá pracoviště sice poskytují pro menší plemena možnost akvaterapie ve speciálních, malých vanách, nicméně dosud neexistovalo zařízení, které by nabízelo přímo bazén, vhodný i pro velká a obří plemena psů. Využívání vody v rámci rehabilitace je známé z humánní medicíny již velmi dlouho, v posledních letech se v zahraničí objevují první pracoviště, která takový servis nabízí i pro zvířata. Od května 2004 nabízí naše veterinární klinika zcela unikátní zařízení pro rehabilitaci a fyzioterapii malých zvířat. Jedná se o krytý bazén (6m x 3 m) přizpůsobený k cvičení s ortopedickými pacienty, ale hlavně s částečně nebo zcela ochrnutými psy a kočkami.

Dlouholetou tradici má akvaterapie v koňské medicíně, ale také například u závodních velbloudů v arabských zemích. Voda umožňuje výborným způsobem získat zpět schopnost přirozeného pohybu, ať už po nervovém poškození, či po traumatizaci pohybového aparátu. Voda nadnáší tělo a tím snižuje tělesnou váhu a ulehčuje pohyb i při malé námaze svalstva. Oslabený či bolestivý pacient je zároveň pobízen k aktivnímu pohybu, aniž by zatěžoval nemocné klouby. Ochrnutí psi by měli mít možnost plavání minimálně 2x na 5-10 minut. Pomáháme zvířeti ve vodě tím, že ho podpíráme nebo používáme nafukovací "křídélka" a speciální závěsy. Ortopedické pacienty ve fázi rehabilitace necháváme chodit ve vodě, která by jim měla sahat po ramena několikrát denně. Je také možné takovéto "procházký" ve vodě zintenzivnit pomocí podvodního běhacího pásu. Ne každé zvíře ovšem takovýto trénink toleruje a někdy je nutné, opatrné a pomalé navykání na akvaterapii.

Pacienty před vstupem do bazénu vyvenčíme a provedeme nejdříve uvolňující cviky a masáže, abychom předem zahřáli svalstvo a opatrně rozhýbali klouby. Nikdy se nesnažíme nutit psa do plavání, když se intenzivně brání a jeví náznaky většího stresu. Stejně tak je pro tento způsob terapie nezbytná dobrá celková kondice psa, hlavně z kardiovaskulárního hlediska.

Indikací pro akvaterapii jsou:

- ochrnutí pacienti po operaci páteře (zahájení akvaterapie 14 dní po operaci)
- někteří pacienti po poškození periférních nervů

- pacienti po operacích kloubů, zvláště:
 - * kyčelních kloubů (zahájení 10- 12 dní po operaci)
 - * pacienti po operaci zkřížených vazů v koleni (6 týdnů po operaci)
 - * pacienti po operaci loktů (4-6 týdnů po operaci)
- pacienti po úrazech v oblasti páteře (6-8 týdnů po operaci)
- paraplegičtí psy se ztrátou hluboké citlivosti, kteří nebyli operováni či nebyli úspěšně operováni
- pacienti s pokročilou artrózou a sníženou hybností kloubů (DKK, DKL)

Existují i jiné, vzácnější indikace, naopak není akvaterapie vhodná pro každého pacienta se jmenovanými potížemi. Zvláště u geriatrických pacientů a psů se srdečními chorobami. Rozhodujeme tedy individuálně.

Zahájením provozu našeho rehabilitačního bazénu nabízíme zcela nové a pro Českou Republiku unikátní možnosti nejen pacientům, kteří byli operováni či jinak léčeni na naší klinice, ale umožňujeme intenzivní, i dlouhodobou terapii referovaným pacientům z celé republiky. Majitel může být aktivně zapojen do léčby a má možnost se podílet při cvičení na souši i ve vodě.

MVDr.Jan Hnízdo
www.animalclinic.cz